

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus III. De Instituendis in Ecclesiis, seu beneficiis Ecclesiasticis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

pro approbatione, vel tantum insinuare, se constituere talem Vicarium in ea Diocesi jam approbatum? in hac quaestione, plures viri timorati, & hujus materiae intelligentes, à me consulti censuerunt unà mecum in tali casu Superiorem Regularem (stante hoc recessu, & concordatis) non teneri ad presentandum pro animarum cura, sed tantum insinuandum, se talem Clericum, jam alias in eadem Diocesi pro animarum cura approbatum, constituere Vicarium in Ecclesia sibi subiecta. Nam ut superior Regularis in tali casu licet, ac validè pro Vicario, Clericum constituat, *vi dicti recessus*, seu *vivae concordiae*, Clericum jam semel in ea Diocesi approbatum non tenetur iterum siltere, seu praesentare pro approbatione, pro animarum cura, sed tantum insinuare; at qui in hoc casu constitueret pro Vicario talem; ergo.

756 Dices, id verum esse, ubi tantum est unus Officialis Episcopi; sed si sunt distincti, & unus in una parte Diocesis, inferiori v.g. alter in alia, v.g. superiori; nam eo casu approbatus ab Officiali partis v.g. inferioris, non habetur approbatus pro parte superiori: sed hoc in dato casu non rectè opponitur. Nam ista distinctio Officialium non facit, quòd sint distinctae dioceses, ergo non facit, quòd approbatus ab Officiali partis inferioris non sit approbatus pro Diocesi, ad quam pertinet pars inferior, & superior; cum diocesis complectens utramque, sit una eademque Diocesis.

757 Deinde, quaro, an, qui est approbatus in parte inferiore Diocesis A. verificet, quòd sit approbatus in Diocesi A. vel non? si primum? habetur, quòd petit recessus, seu concordia inita, consequenter opus est solà insinuatione: si secundum? is, qui committeret delictum in parte inferiori, Diocesis A, reservatum in Diocesi A. non verificaret, quòd deliquerit in Diocesi A. quòd tamen vix rectè dici potest; si autem sequelam neges, etiam negare debes approbatum in parte inferiori ab Officiali Episcopi Diocesis A. non verificare, quòd sit approbatus in Diocesi A.

758 Respondent aliqui, verba recessus accipienda esse, non simpliciter, sed juxta usum & consuetudinem, quòd approbatus ab uno Officiali censetur quidem ap-
Tom. III.

probatus pro toto districtu Officialatus, cui praest; sed non extra illum, cui praest est alius? sed contra est 1. quia haec expositio est contra claram literam recessus, utrinque onerosi, ubi solum exigitur, quòd sit approbatus in tali Diocesi; quae propositio indefinita est; nam exponens illam non est indefinita; sed restricta ad partem Diocesis; ergo expositio ista non tenet; cum propositio exponibilis, & exponens debeat aequipollere.

Contra est 2. quia contra eum, qui potuit conventioni, quam inivit, exceptionem adicere, & non adiecit, fieri debet interpretatio; nam si voluisset, expressisset, L. unica, §. si autem. C. de caduc. tollend. L. si servus. §. Praetor ait. vers. non dixit. ff. de acquirend. hered. c. Ad audientiam 2. de decim. & c. 2. de ransact. Lex enim id noluisse praesumitur, cum facile id exprimere potuisset, & non expressit; ut ait Menochius Consil. 30. n. 8. & quòd non dicit, non est ab homine praesumendum. L. dissentientis, C. de Repud. c. Illa, ne Sede vacante: praesertim, quando agitur de conventione onerosa, & unus convenientium verba conventionis, generaliter loquentia, in gravamen alterius exponere veller restrictè, sed in dicto recessu (ubi dicitur, sufficere solam insinuationem, sine nova praesentatione pro animarum cura, si Clericus in Vicarium, à superiore Regulari, assumendus, jam semel sit approbatus in tali Diocesi) nulla apponitur restrictio limitans verba illa prout ea limitat pars adversa, licet, si voluisset illum adicere, potuisset; ergo vi dictorum juris habenda est pro non adiecta, concludendumque, quòd Ordinarius in ea conventionem noluerit.

ARTICULUS III.

De instituendis in Ecclesiis, seu beneficiis Ecclesiasticis.

760 Quae pertinent ad habilitatem subiecti eligend, vel providend in beneficio electivo, exposuimus l. I. in tit. 5. & 6. quaestio igitur in praesens est de habilitate providendorum in beneficiis collativis, & Patronatis. Primò igitur in recipiente beneficium (via collationis, vel institutionis

tionis propriè dictæ) conditio requisita est legitimorum natalium, *ve, vel juris fictione, seu legitimatione ex c. Innotuit. 20. de Elect.* ubi dicitur: illegitimum posse postulari, non autem eligi, de quo plura *eod. lib. tit. 17. de filiis Presbyt. & c. 1. eod. in 6.* Altera conditio est *ætas legitima*, & conveniens tali beneficio, de quo est actum *lib. 1. tit. 14. de ætat. & qualit.* ordine præficiendorum. Hinc pueri non sunt idonei ad Ecclesiastica beneficia obtinenda *c. super 35. de præbend. Puer* autem propriè dicitur, *ætate à 7. ad 14. annum*, à quo incipit adolescentia, sic Abbas *incit. c. super. n. 4.*

761 Tertia est, *Clericatus*, seu *status Clericalis*, qui etiam primâ tonsurâ obtinetur per *c. Cum contingat. 11. de ætat. & qualit.* Nam Laicus, quàm diu talis est, non est capax beneficii Ecclesiastici obtinendi *c. 2. de Instit. & c. Ex literis 6. de transact. & quamvis Laicus solum jure humano prohibitus sit, acceptare beneficium, dum adhuc Laicus est; renunere tamen illud cum statu laicali etiam jure divino prohibetur, ut notat Barbosa in c. 2. de Instit. à n. 3. Not. autem vitiosè tonsuratum (hoc est, ab alieno, sine licentia sui Episcopi) in ordine ad effectum recipiendi beneficii, sine dispensatione, in habilem esse; Pirhing. *de præbend. n. 102.* Quarta, quòd habeat *Ordinem*, quem in recipiente exigit beneficium; hoc enim datur propter Officium. *c. Licet 14. de Elect. in 6. junct. gloss. V. annum. Clem. 2. de ætat. & qualit. Trid. Sess. 22. c. 4. & Sess. 24. c. 12. de Reform. V. dict. l. 1. tit. 14. de ætat. & qualit.* Hinc si in beneficii fundatione dicatur, quòd *debeat conferri Sacerdoti*, requiritur, quòd tempore collationis sit *actus Sacerdos*; quia qualitas, *junctâ verbo*, determinatè accipi debet, secundum tempus verbo expressam, sic Barbof. in *c. 3. de privil. n. 27.* & Ancharanus apud Pirhing hic *n. 104. §. not. 2.* ubi subjungit collationem beneficii ex defectu Ordinis, non vitari.*

762 Quinta, quòd recipiens beneficium, *nullâ censurâ, vel irregularitate* sit irretitus; quia sic nequit præstare officium, propter quod datur beneficium; Sexta, quòd sit *dignus, & idoneus*, qui beneficium recipit. *c. Grave nimis 29. b. t.* ubi dicitur, quòd Prælati personis indignis conferentes beneficium quodecunque, & moniti se non corrigentes, in Concilio Provinciali suspendantur à collatione omnium benefi-

ciorum, & ea potestas devolvatur immediate ad Papam. *c. Quia 5. de concess. præbend.* Si autem Collator sit Metropolitanus, à Concilio (nimirum provinciali) denunciandus est Superiori suo, ac ejus arbitrio relinquendus; sic *c. Grave nimis*, cujus dispositio innovatur per *Trid. Sess. 7. c. 3. de Reform.* ubi talis collatio, irritanda decernitur. An autem sufficiat sola idoneitas, & dignitas, vel quandoque debeat, ceteris paribus, assumi dignior dictum est à n. 718.

Cùm autem idoneitas, & dignitas 763 communiter dici debeat per examen promovendorum ad beneficia; quæstio esse potest, an *semel* examinati, & approbati, tanquam digni, ac idonei, pro beneficio rursum examinandi, ac approbandi sint, si ad aliud promoveantur? *Re. 1.* examinatum, ac approbatum pro sacris ordinibus, non posse denuò subjici examini pro beneficio *simplici*; sic Garcia *de benefic. p. 9. c. 3. n. 15.* Nam, *dignus illis*, non eger aliâ dignitate ad beneficium simplex. Quod etiam procedit de semel examinato, & approbato ad beneficium *simplex, Canoniatum*, sic Barbof. in *Trid. Sess. 7. de Reform. c. 13. n. 18.*

Re. 2. Examen novum non esse necessarium in provisionibus faciendis de beneficiis (intellige *similibus*) causâ permutationis; sic Parisius *de resignat. benefic. l. 8. q. 9. n. 95.* secus in *dissimilibus* v. g. in permutatione *simplicis* cum *Curato*; ratio primi est, quia tali casu supponitur idoneitas nota (nimirum per prius examen habita) Clerici recepturi novum beneficium *priori simile*; cum posterius non exigit majorem idoneitatem per se loquendo, quàm illud, pro quo constat dignus, & idoneus esse, secus est, si secundum sit majus, & qualificatum propter rationem contrariam; ex quo habetur ratio secundi.

Re. 3. Eos, qui obtinent collationem Canoniatum, & aliorum simplicium beneficiorum in Ecclesiis Collegiatis, vel aliis exemptis à jurisdictione Episcoporum, nullo decreto Tridentini teneri eos, quibus dicta beneficia conferunt, Episcopis præsentare, ut ab eis approbentur prævio examine; sic Barbof. in *Trid. Sess. 7. de Reform. c. 13. n. 16.* Et quamvis Fagnanus in *c. Accepimus*, de ætate & qualitate n. 14. censeat, examinandos non esse *quoad doctrinam, privilegios de Canoniatibus in forma dignum,*

dignum, si jam Diaconi, vel Presbyteri sint; id tamen intelligi debet, nisi ratione alicujus annexi muneris in provisio exigatur major literatura; hæc enim utpote *qualitas extrinseca*, non præsumitur.

Unde etiam, quando Fagnanus *cit. n. 39.* dicit, examinatum semel, & approbatum ad beneficium Curatum, vel Parochiale, non teneri *ad simile* se iterum examini subicere; secus, si *ad majus*, intellige, quoad literaturam, seu doctrinam; limitari debet, ut non procedat, si transeat ad aliam Parochiam alterius Diocesis, ubi notus non est. 2. si approbatus est cum aliqua restrictione, ut magis se funder in scientia necessaria. 3. Ut solum procedat in eodem Examinatore & Approbatore. 4. Si nova causa superveniat. 5. Si deprehendatur successu temporis in promotio scientiam deficere, quam prius non magnam habuit, præsertim, cum raro admodum, semel promoti, scientiæ animarum curæ necessariæ, privato studio aliquid impendant.

ARTICULUS IV.

De Institutione, seu investitura.

766 **A**nte *resol. not.* ex dictis, *institutionem* latè sumptam, aliam esse, per quam titulus, seu jus beneficii confertur; aliam per quam datur ejus possessio; illa fit per literas præsentato datas ab Episcopo, cujus est instituire, ista per investituram corporalem & missionem in possessionem beneficii (vulgò installatio) vocari solet, ut notatur in *Gloss. ad c. Per illarum de præbend. V. investivit.*

767 **N**ot. 2. In vestituram aliam esse *verba-lem*, quæ fit per certa verba, & traditionem alicujus signi. v.g. bireti, clavi, &c. aliam *realem*, quæ fit per corporalem inductionem in possessionem; & hæc de jure ad Archidiaconum spectat, vel interdum ad Episcopum, vel Delegatum ab illo, per c. *licet Episcopus 28. de præbend. in 6.* ibi: licet Episcopus beneficium, quod cum animarum cura tenebas (postquam aliud recepisti consimile, ac ipsius possessionem pacificam habuisti, vel per te stetit, quo minus haberes eandem) possit alteri de jure conferre: illum tamen, cui contulerit, non debeat te non vocato (cum tibi forsitan jus possit competere retinendi) *in possessionem ipsius inducere corporalem.* Et ideo, ut dicitur in c. *Proposuit. 4. de Concess. præ-*
Tom. III.

bend. licet investitura *verbalis* (v.g. traditio annuli, quæ fit in absentia ipsius rei, pro qua quis investitur) tribuat *jus in re* (ut notat Pirhing. *cod. n. 44.*) non tamen dat possessionem *corporalem*; sic Barbof. in c. 4. *de Institut. n. 3.*

768 **N**ot. 3. Ante omnes prædictas institutiones, vel investituras, in beneficiis curatis, præviè necessariam esse institutionem, quam dicunt *authorizabilem*, in eo sitam, quòd Curato detur jurisdictio, seu potius approbatio pro cura animarum, & Sacramentorum administratione, deduci communiter ex *Trid. Sess. 23. de Reform. c. 15.* ibi: quamvis Presbyteri, in sua ordinatione, à peccatis absolvendi potestatem accipiunt; decernit tamen sancta Synodus, nullum, etiam Regularem, posse confessiones secularium, etiam Sacerdotum audire, nec ad idoneum reputari, nisi aut Parochiale beneficium, aut ab Episcopis per examen, si illis videbitur, esse necessarium, aut aliàs idoneus judicetur, & approbationem, quæ gratis detur, obtineat, privilegiis, & consuetudine quacumque etiam immemorabili, non obstantibus.

769 Possset tamen alicui videri hoc non deduci ex isto textu Tridentini. Nam approbatio pro audiendis Confessionibus secularium, ex vi hujus textus, videtur solum exigi, quando providendus nec per examen, nec aliunde idoneus videtur, nec etiam beneficium parochiale obtinet; ex hoc enim sequitur, si unum ex his in eo verificetur, posse talem audire confessiones Secularium; sed fieri potest, quòd Parochiale beneficium obtineat, licet non præcedat approbatio; nam aliud est, *judicari dignum curæ à animarum*; aliud *approbari ut talem, ut alicui conferatur curatum beneficium*; primum necessarium est præviè; sed non secundum.

770 Circa istam dubitationem videtur certum, quando in dicto Tridentini textu pro audiendis secularium Confessionibus exigitur *approbatio*, per istam non significari *collationem potestatis ad absolvendum sacramentaliter à peccatis*; cum, ut loquitur Concilium, *Presbyteri in sua ordinatione à peccatis absolvendi potestatem accipiant.* Videtur igitur ibi per *approbationem* intelligi solum iudicium de illius idoneitate, vel actum, quo Episcopus, oves sibi, suæque pastorali curæ commissas talis Sacerdotis